

به نام خدای مهربان

مطابق با
سطح دشواری
امتحانات نهایی
۱۴۰۲ و بالاتر

بانک سؤالات نهایی

دوازدهم

مجموعه کتاب‌های
پرسؤال

علوم و فنون ادبی ۳

با خیال راحت (۲۰) شو!

محمد رضا مسیحی • اکبر خوردچشم

• برای دریافت امتحان نهایی
دی‌ماه ۱۴۰۲
این کد رو اسکن کن.

هومان

مهروماه

فهرست

درس دوم: پایه‌های آوایی ناهمسان

درس‌نامه	۱۸
سؤالات امتحانی	۲۱
پاسخ‌نامه	۱۵۹

درس اول: تاریخ ادبیات قرن‌های ۱۳ و ۱۲

درس‌نامه	۶
سؤالات امتحانی	۱۰
پاسخ‌نامه	۱۵۸

درس چهارم: سبک‌شناسی قرن‌های ۱۲ و ۱۳

درس‌نامه	۳۸
سؤالات امتحانی	۴۱
پاسخ‌نامه	۱۶۶

درس سوم: مراعات نظیر، تلمیح و تضمین

درس‌نامه	۲۹
سؤالات امتحانی	۳۰
پاسخ‌نامه	۱۶۳

درس ششم: لف و نشر، تضاد و متناقض‌نما

درس‌نامه	۵۶
سؤالات امتحانی	۵۷
پاسخ‌نامه	۱۷۴

درس پنجم: اختیارات شاعری (۱): زبانی

درس‌نامه	۴۸
سؤالات امتحانی	۵۰
پاسخ‌نامه	۱۶۷

درس هشتم: اختیارات شاعری (۲): وزنی

درس‌نامه	۸۰
سؤالات امتحانی	۸۲
پاسخ‌نامه	۱۷۸

درس هفتم: تاریخ ادبیات قرن چهاردهم

درس‌نامه	۶۵
سؤالات امتحانی	۷۱
پاسخ‌نامه	۱۷۶

درس دهم: سبک‌شناسی دوره معاصر و انقلاب اسلامی

درس‌نامه	۹۸
سؤالات امتحانی	۹۹
پاسخ‌نامه	۱۸۶

درس نهم: اغراق، ایهام و ایهام تناسب

درس‌نامه	۸۹
سؤالات امتحانی	۹۰
پاسخ‌نامه	۱۸۴

درس دوازدهم: حسن تعلیل، حس‌آمیزی و اسلوب معادله

درس‌نامه	۱۱۸
سؤالات امتحانی	۱۱۹
پاسخ‌نامه	۱۹۲

درس یازدهم: وزن در شعر نیمایی

درس‌نامه	۱۰۸
سؤالات امتحانی	۱۱۰
پاسخ‌نامه	۱۸۹

آزمون‌ها

۱۲۷

آزمون نوبت اول	۱۲۸
آزمون نوبت دوم	۱۳۵
پاسخ	۱۹۴

بخش اول
درسنامه و سؤال

تاریخ ادبیات قرن‌های ۱۲ و ۱۳

مشاوره: این درس تاریخ ادبیات است. یعنی حفظی است. برای راحتی‌تر حفظ کردن مطالب این درس بهتره دو دیدگاه داشته باشی: (۱) روح دوران بیماری رو یاد بگیری که درباره چه موضوعاتی و فضا چطوره. (۲) اسم افراد. اسم کتاب‌ها و تیترها رو مفصل حفظ کنی. فلانی چی کار کرده. اولین کتاب توی فلان موضوع چی بوده و ... این بخش دوم مهم‌تره و اکثر سوالات امتحان نهایی این مدتیست. این درس معمولاً ۷۵/۰ نمره دارد. سوالاتی هم که از تاریخ ادبیات میاد معمولاً توضیحی نیست. یعنی اکثر آکوتاه پاسخ و شامل ۳ تا سوال کوتاه ۲۵/۰ نمره‌ای می‌باشه. دقت کن که گفتیم معمولاً، یعنی خوب بالاخره ممکنه یه سوال جور دیگه‌ای بیاد.

مقدمه دوره بازگشت

- از انقراض صفویه تا آغاز سلطنت فتحعلی‌شاه (دوران افشاریه، زندیه و ابتدای قاجار) ← در ادبیات فارسی رشد و شکوفایی خاصی دیده نمی‌شود. ← پس چه اتفاقی افتاده؟ ← شاعران از «سبک هندی» روی گردان شده اما هنوز تأثیراتی از آن سبک و نیز «مکتب وقوع» در آثارشان مشاهده می‌شود.
- از دوران فتحعلی‌شاه و با تشکیل انجمن‌های ادبی ← ادیبان قصد داشتند شعر فارسی را از تباهی و انحطاط اواخر صفویه و دوره‌های بعد رهایی بخشند ← تنها کاری که کردند تقلید از آثار پیشینیان (سبک خراسانی و عراقی) بود ← سبک بازگشت پدید آمد ← دوره بازگشت، حد واسطه سبک هندی و بیداری است.

ادبیات دوره بازگشت

- الف) عوامل ایجاد دوره بازگشت ادبی:
  - تضعیف جامعه به خاطر شکست ایران از روسیه تزاری
  - تاراج کتابخانه اصفهان که سبب شد تعدادی از کتاب‌های سلطنتی به دست مردم افتد **در نتیجه** ← ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن
  - توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و مدح شاهان
- ب) ویژگی‌های شعر در دوره بازگشت:
  - توجه به سبک خراسانی و عراقی در سطوح زبانی، ادبی و فکری
  - زبان، تخیل و اندیشه در این سبک تکرار شنیده‌هاست
- پ) دلایل پیروی شاعران سبک بازگشت از اسلوب کهن:
  - فقر فرهنگی حاکم بر جامعه
  - سستی و رخوت حاکم بر ادبیات
- ت) دلیل اهمیت این دوره:
  - اگر چه باعث نوآوری و تکامل قایل توجهی نشدند **اما** ← شعر را از حالت سستی که در اواخر سبک هندی به وجود آمده بود، نجات دادند.
  - اگر این نهضت نبود **چه بسا** ← زبان فاخر شعر فارسی دچار سستی و ضعف بیشتری می‌شد.

فعالان سبک بازگشت

نام شاعر	ویژگی بارز در حوزه شعر
مشتاق اصفهانی	اداره انجمن ادبی اصفهان (در زمان نادرشاه و کریم‌خان)
عبدالوهاب نشاط	تأسیس انجمن ادبی نشاط
فتحعلی‌شاه	ریاست انجمن ادبی خاقان در تهران
هاتف اصفهانی	معروف‌ترین شاعر دوره بازگشت ادبی

قالب‌های شعری سبک دوره بازگشت

قصیده‌سرایان به سبک شاعران کهن خراسانی و مهد سلجوقی	غزل‌سرایان به سبک عراقی (تقلید از سعدی و حافظ و ...)
صبای کاشانی - قآانی شیرازی - سروش اصفهانی	مجمهر اصفهانی - فروغی بسطامی - نشاط اصفهانی

شاعران مطرح سبک دوره بازگشت

نام شاعر	آثار	ویژگی‌های بارز شعری
صبای کاشانی	- گلشن صبا (به تقلید از بوستان سعدی) - خداوندنامه (حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر (ص) و دلیری‌های حضرت علی (ع))	- پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است. - در قالب‌های شعری مثنوی، قصیده و غزل دست داشت. - بیت زیر از اوست: به نام خداوند بینش نگار خردآفرین، آفرینش‌نگار
نشاط اصفهانی	گنجینه نشاط (آثار منظوم و منثور)	- در نظم و نثر فارسی مهارت داشت. - قصاید بلندی دارد. اما در غزل‌سرایی نیز در بین هم‌دوره‌های خود کم‌نظیر است. - بیت زیر از اوست: هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم

مقدمه دوره بیداری یا مشروطه

● در اواسط دوره قاجار مباحثی در مورد علل شکست و عقب‌افتادگی ایران مطرح شد ^{در نتیجه} شعر دوره بازگشت هم با انتقاد روبه‌رو شد (زیرا به مسائل روز ایران و پیشرفت و تحول ایران توجه نداشت)

● هم‌زمان با توجه به تحول و نو شدن جامعه چه تحولاتی در ادبیات رخ داد؟

- موضوعات جدید در ادبیات وارد شد.
- اصطلاحات و لغات غربی وارد شعر شد.
- شعر دوباره بین مردم آمد، صدای فریاد آن‌ها شد و شاعران خود را وقف مردم کردند.
- توجه به محتوا بیشتر از توجه به صور خیال و جنبه‌های شاعرانه شد
- شاعران به این نتیجه رسیده بودند که در شعر باید تغییر رخ دهد ^{تا} شعر بتواند مسائل و پدیده‌های تازه را در خود جای دهد.

عوامل پدید آمدن انقلاب مشروطه و بیداری ایرانیان:

- تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس
- توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
- کوشش‌های عباس میرزا (ولیعهد فتحعلی‌شاه) در روی آوردن به دانش و فنون نوین
- اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
- رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه و نشر کتاب‌های غربی
- تأسیس مدرسه دارالفنون به دست امیرکبیر
- سفرهای شاهان قاجار به فرنگ ^{که} آشنایی آنان با تحولات جهانی

ادبیات مشروطه یا بیداری

● به ادبیاتی که گویای اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی روزگار مشروطه بود، می‌گفتند.

وضعیت عمومی زبان و ادبیات در دوره بیداری

- نقد شرایط موجود توسط شعرای آزادی‌خواه و روشن‌فکران ^{که} مخالفت دولت
- نمونه‌ای از روشن‌فکران و آزادی‌خواهان ^{که} ملک‌الشعرا بهار - نسیم شمال - میرزا فتحعلی آخوندزاده - عبدالرحیم طالبوف - میرزا آقاخان کرمانی
- ظهور مفاهیم نو ^{که} رده اول: آزادی - وطن - قانون‌خواهی - مبارزه با استبداد و استعمار / رده دوم: حقوق اجتماعی - برانگیختن احساسات ملی و میهنی - توجه به فراگیری علوم جدید - پیکار با بیگانه و بیگانه‌خواهی انتقاد از نابه‌سامانی‌ها - نفی عقاید خرافاتی در جامعه - سخن از حقوق زنان

ویژگی‌های شعر دوره بیداری

- برگزیدن زبان محاوره ^{به جای} ارتباط با توده مردم ^{تا} قابل فهم‌تر باشد و مفاهیم جدید را با زبانی ساده انتقال دهد.
- نقد مظاهر استبداد و استعمار توسط این نهضت ساده‌نویسی
- انتخاب زبان ادبی برای بیان دیدگاه‌ها
- شعر از نظر شاعران این دوره - بیان هنرمندانه واقعات و وسیله‌ای برای بهبود زندگی که از طریق روزنامه‌ها و مطبوعات در اختیار مردم قرار می‌گیرد.
- تمرکز عمده سیاست و مطبوعات در تهران ^{که} شعر و ادب هم در تهران تمرکز بیشتری داشت.
- حتی روزنامه نسیم شمال در رشت منتشر می‌شد اما در تهران بیشتر خوانده می‌شد.
- بعد از تهران، تبریز بازار سیاسی و مطبوعاتی پررونقی داشت.

شاعران مطرح عصر بیداری و ویژگی‌های شعری آن‌ها

<p>- آشنا به زبان فارسی، ادبیات کهن و مسائل جدید دنیا - سرودن شعر به سبک خراسانی و زبان حماسی - مدرس دانشگاه، فعال سیاسی، روزنامه‌نویس، شاعر و پژوهشگر آثار: تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک‌شناسی، تاریخ تطوّر نظم فارسی، دیوان شعر و تصحیح‌های ارزشمند و مقالات علمی نمونه بیت:</p> <p>من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید</p>	<p>محمد تقی بهار (ملک‌الشعرا)</p>
<p>- از جانب مظفرالدین‌شاه به ادیب‌الممالک ملقب شد. - فعالیت اصلی: روزنامه‌نگاری و سردبیر روزنامه مجلس - دیوانش شامل قصاید، ترجیع‌بندها و مسمطها (بیشتر بیان حوادث و اوضاع آن روزگار) - مضامین اشعار: وطنی، سیاسی و اجتماعی (شعر او از زندگی سیاسی او جدا نبود) - قالب عمده شعرش: قصیده نمونه بیت:</p> <p>جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن</p>	<p>میرزا محمدصادق امیری فراهانی ادیب‌الممالک فراهانی</p>
<p>- زبان شعرش: ساده و عامیانه، طنزآمیز - مدیر روزنامه نسیم شمال (خودش هم به نسیم شمال معروف شد) - در میان مردم جایگاه مناسبی داشت و در مضمون مبارزه با استبداد و عشق به وطن شعر می‌سرود. - سرودن شعر انتقادی «ای قلم» غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم</p>	<p>سید اشرف‌الدین گیلاتی (نسیم شمالی)</p>
<p>- مهارت در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان - در سرودن اشعار طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود. - اگرچه اندیشه نوگرایانه داشت اما در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار نگرفت. (۱) از نوادگان فتحعلی‌شاه قاجار بود. ۲) تفکرات شخصی او - ابتکار در ترجمه اشعار غربی مثل: قطعه «قلب مادر» نمونه بیت:</p> <p>داد معشوقه به عاشق پیام که کند مادر تو با من جنگ</p>	<p>ایرج میرزا</p>
<p>- شاعر وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت - عرصه هنر او: تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش مؤثری داشت. - شعرش ساده و دور از پیچیدگی بود. - مضامین وطن‌دوستی و ستیز با نادانی را با آواز می‌خواند. - سوزو شور شعر او نشان از دردمندی و عشق او به میهن است. نمونه تصنیف:</p> <p>از خون جوانان وطن لاله دمیده از ماتم سرو قدشان سرو خمیده</p>	<p>هارف قزوینی</p>
<p>- از شاعران شاخص دوره بیداری و افتادن به زندان به سبب آزادی‌خواهی - تحت تأثیر مسعود سعد و سعدی بود. (آشنایی با سعدی، طبع او را شکوفا کرد). - نماینده مردم یزد در دوره هفتم مجلس (ولی دست از آزادی‌خواهی و وطن‌دوستی برنداشت). - در نهایت جانش را در راه آزادی فدا کرد. نمونه بیت:</p> <p>آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی</p>	<p>فرخی یزدی</p>
<p>- شاعر، روزنامه‌نگار، نمایشنامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره مشروطیت - افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن در روزنامه‌اش: «قرن بیستم» - ترور به دست رضاخان به دلیل جسارت و بی‌پروایی در بیان اندیشه‌های سیاسی، اجتماعی و وطن‌پرستانه - مهم‌ترین اثر: نمایشنامه منظوم «ایده‌آل» یا «سه تابلوی مریم» نمونه بیت:</p> <p>گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟</p>	<p>میرزاده عشقی</p>

نثر دوره بیداری

ویژگی‌های نثر فارسی در قرن‌های ۱۲ و ۱۳ (دوره بیداری):

- رواج و گسترش روزنامه به‌عنوان رسانه
  - روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی به‌خاطر ارتباط با ادبیات اروپا
  - تغییر مخاطب نوشته‌ها و نزدیک شدن به زبان مردم کوچه بازار
- سادگی و بی‌پیرایگی نثر فارسی

چند تن از پیشگامان نثر ساده این دوره: قائم مقام فراهانی - ناصرالدین شاه - عبدالرحیم طالبوف - میرزا آقاخان کرمانی - زین العابدین مراغه‌ای - علی اکبر دهخدا و ...

انواع نثر در دوره بیداری

<p>– بیشتر نویسندگان در سال‌های اول مشروطه مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند.</p> <p>– روزنامه‌های زیادی منتشر شد و مطالب روزنامه‌ها سیاسی، اجتماعی و گاه علمی بود.</p> <p>– مهم‌ترین روزنامه‌ها:</p> <p>– صور اسرافیل (با مدیریت میرزا جهانگیرخان صور اسرافیل)</p> <p>– نسیم شمال (با مدیریت و نویسندگی سید اشرف‌الدین گیلانی که مسائل سیاسی، اجتماعی را با لحنی انتقادی و طنز بیان می‌کرد).</p> <p>– مجله بهار (به‌وسیله میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی با مطالب ادبی منتشر می‌شد).</p> <p>– مجله دانشکده و مجله نوبهار (با مدیریت ملک‌الشعرای بهار)</p>	روزنامه‌نگاری
<p>– پیش از انقلاب مشروطه نوشتن رمان از طریق ترجمه رمان‌های تاریخی غربی آغاز شد. (داستان‌نویسی به شیوه جدید یا همان رمان‌نویسی در ادبیات کلاسیک فارسی سابقه ندارد).</p> <p>– بیشترین رویکرد نویسندگان به نوشتن رمان‌های تاریخی بود، چرا؟ (۱) نوعی باستان‌گرایی و روحیه کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته میان آنها حاکم بود (۲) به دلیل سیاست‌های رایج، نگارش رمان‌های تاریخی و اجتماعی سطحی در قیاس با روزنامه‌نگاری و رمان سیاسی در دسر کمتری داشت.</p> <p>– شاخص‌ترین رمان نویسان: محمدباقر میرزا خسروی (رمان شمس و طغرا) و میرزا حسن‌خان بدیع (رمان‌های شمس‌الدین و قمر - داستان باستان)</p>	داستان‌نویسی
<p>– به شکل جدید از زمان ناصرالدین‌شاه با رفت و آمد ایرانیان به اروپا رواج یافت. (در ادبیات کهن سابقه ندارد)</p> <p>– اولین نمایشنامه‌نویس «میرزا آقا تهریزی» بود با تألیف چند نمایشنامه کوتاه (تنها نمونه‌های ادبیات نمایشی صدر مشروطه)</p> <p>– زبان نمایش‌نامه‌ها همانند نثر قبل از مشروطه، ساده، روان، بی‌تکلف و عوام‌فهم بود.</p>	نمایشنامه‌نویسی
<p>– فن ترجمه از عوامل مؤثر در رشد آگاهی و تحول اندیشه ایرانیان در سال‌های قبل از مشروطه بود.</p> <p>– آغاز ترجمه آثار اروپایی با تأسیس چاپخانه در زمان فتحعلی‌شاه</p> <p>– از مهم‌ترین ترجمه‌ها: «سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی» اثر «جیمز موریه» با ترجمه «میرزا حبیب اصفهانی»</p>	ترجمه
<p>– جاذبه نداشتن تحقیقات ادبی و تاریخی به‌خاطر اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر.</p> <p>– تنها اثر قابل توجه: «تاریخ بیداری ایرانیان» تألیف ناظم‌الاسلام کرمانی (در موضوع تاریخ مشروطه)</p>	تحقیقات ادبی و تاریخی

آشنایی با دو تن از نویسندگان دوره بیداری

الف) قائم مقام فراهانی:

- از معروف‌ترین نویسنده‌ها و سیاست‌مداران بزرگ دوره مشروطه
- مؤثر بودن در ادبیات به‌خاطر تغییر سبک نگارش و از بین بردن تکلف در نثر
- مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف به سبک گلستان سعدی، نوشت ← موجب اقبال عامه به نثر شد.
- عبارات کوتاه او گاه موزون و مسجع‌اند.

احیا کننده نثر فارسی

مهم‌ترین اثر: «منتشآت»

نمونه نثر: «مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته ...»

ب) علامه علی‌اکبر دهخدا:

- از پیشگامان نثر جدید فارسی که شعر هم می‌سرود.
- مؤثر در رواج نثر ساده و عامیانه ← تأثیرگذار بر داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت
- همکاری با روزنامه صور اسرافیل: انتشار مجموعه «چرند و پرند» با موضوع طنز سیاسی، اجتماعی
- انتشار روزنامه «سروش» در استانبول
- آثارش: «لغت‌نامه» (حاصل تجربه‌های او در فرهنگ‌نویسی مفصل‌ترین کتاب لغت زبان فارسی) و «امثال و حکم»
- نمونه نثر: «ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ ...»

سؤالات امتحان

بخش اول

دوره بازگشت - شعر دوره بیداری

(نهایی، شهریور ۱۳۹۸)

۱. بیت زیر سرآغاز سروده کدام شاعر دوره بیداری است؟

دست خود ز جان شستم از برای آزادی

آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی

 (الف) محمدتقی بهار (ب) عارف قزوینی (ج) فرخی یزدی (د) سید اشرف‌الدین گیلانی

(نهایی، شهریور ۱۳۹۹)

۲. یک اثر از «ملک‌الشعراى بهار» نام ببرید.

(نهایی، دی ۱۳۹۸)

۳. چرا شاعران دوره بازگشت به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند؟

(نهایی، شهریور ۱۴۰۰)

۴. هریک از عبارات‌های ستون «الف» به کدام یک از شخصیت‌های ستون «ب» مرتبط است؟ (در گروه «ب» یک مورد اضافی است.)

«الف»

 ۱- نشاط اصفهانی الف) او از شاعران عصر بیداری است و تحت تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود. ۲- فرخی یزدی ب) در نظم و نثر فارسی مهارت داشت. قصاید بلندی دارد و از غزل‌سرایان مطرح دوره خود است. ۳- صبای کاشانی

(نهایی، دی ۱۳۹۷)

۵. درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.

الف) هدف انجمن ادبی خاقان رهایی شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفوی و بعد از آن بود.

ب) ادیب‌الممالک فراهانی سردبیری مجله «بهار» را بر عهده داشت.

۶. با توجه به جدول زیر، کدام یک از موارد ستون «الف» با مواردی از ستون «ب» ارتباط محتوایی دارد؟

«الف»

 ۱- کوشش‌های عباس‌میرزا در روی آمدن به دانش و فنون نوین الف) تضعیف جامعه به‌خاطر شکست از روسیه تزاری ۲- شهر تهران و به‌دنبالش شهر تبریز، مراکز فعالیت‌های سیاسی و مطبوعاتی شدند. ب) ورود شعر در بین مردم ۳- توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و مدح شاهان ج) اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل ۴- اعتقاد به تغییر و دگرگونی در شعر برای بیان مسائل و پدیده‌های تازه د) زبان شعر در این دوره، نقد مظاهر استبداد و استعمار بود.

۷. کدام یک از عبارات‌های زیر، درست و کدام یک نادرست است؟

الف) بیت: «من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید / قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید» سروده محمدتقی بهار است.

ب) بیت: «از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده» سروده فرخی یزدی است.

۸. شاعران ستون «الف» را در طبقه‌های ستون «ب» قرار دهید. (در ستون الف مواردی اضافی است.)

«الف»

 الف) فروغی بسطامی ب) میرزاده عشقی ج) صبای کاشانی د) مجمر اصفهانی ه) عارف قزوینی و) قآنی شیرازی ز) نشاط اصفهانی ح) سروش اصفهانی ۱- شاعرانی که به سبک خراسانی و عهد سلجوقی شعر می‌سرودند. ۲- شاعرانی که به تقلید از سعدی و حافظ و دیگر شعرای سبک عراقی شعر می‌سرودند.

۹. واژگان داخل کمانک را در جاهای خالی قرار دهید. (یک واژه اضافی است.)

(محمدتقی بهار - ایرج میرزا - ادیب‌الممالک فراهانی - عارف قزوینی)

الف) فعالیت اصلی ..... روزنامه‌نگاری و سردبیری روزنامه مجلس بود.

ب) ..... شاعر وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت است.

ج) بیت: «داد معشوقه به عاشق پیام / که کند مادر تو با من جنگ» از ..... می‌باشد.

۱۰. درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

-

الف) محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا) در سبک عراقی با زبانی عرفانی شعر می‌سرود.

ب) زبان، تخیل و اندیشه در سبک دوره بازگشت تکرار شنیده‌هاست.

ج) شاعرانی مثل قآانی شیرازی به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند.

د) در سبک بازگشت، چون شاعران از سبک عراقی بیزار شدند، به تقلید از پیشینیان پرداختند.

۱۱. با توجه به زندگی ادبی «ادیب‌الممالک فراهانی» به سؤالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.

الف) از جانب چه کسی به ادیب‌الممالک ملقب شد؟

ب) سردبیری کدام روزنامه را بر عهده داشت؟

ج) در کدام قالب شعری بیشتر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرده است؟

(نهایی، شهریور ۱۴۰۱)

۱۲. در جای خالی واژه مناسب بنویسید.

مهم‌ترین اثر «میرزاده عشقی» نمایشنامه منظوم ..... است. (ذکر نام اثر)

(نهایی، خرداد ۱۳۹۹)

۱۳. کدام مورد از آثار محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا) نیست؟

- الف) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران
 ب) تاریخ تطوّر نظم فارسی
 ج) سبک‌شناسی
 د) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی

۱۴. چه کسی و در چه زمانی، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد؟

۱۵. با توجه به هر یک از عبارت‌های زیر، درست یا نادرست بودن آن‌ها را مشخص کنید.

-

الف) شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند.

ب) روزنامه نسیم شمال را که سید اشرف‌الدین در رشت منتشر می‌کرد، مردم تبریز بیشتر می‌خواندند.

ج) قائم‌مقام فراهانی از معروف‌ترین نویسندگان و مورخان بزرگ دوره بیداری است که علاوه بر خدمات بزرگ تاریخی، در ادبیات نیز بسیار مؤثر بود.

(نهایی، شهریور ۱۳۹۹)

۱۶. کدام یک از جمله‌های زیر درست است؟

الف) «فتحعلی‌خان صبای کاشانی» پرچمدار بازگشت ادبی است.
 ب) «میرزاده عشقی» پرچمدار بازگشت ادبی است.

(نهایی، شهریور ۱۳۹۹)

۱۷. کدام یک از عوامل زیر بر ادبیات عصر بیداری مؤثر نبود؟

- الف) رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی
 ب) تأسیس مدرسه دارالفنون
 ج) کوشش عباس‌میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین
 د) عدم توجه روشن‌فکران به شعر و شاعری

(نهایی، دی ۱۴۰۰)

۱۸. در سال‌های مشروطه، مجله «بهار» را که تشریح‌ای ادبی محسوب می‌شد، منتشر کرد.

- الف) سید اشرف‌الدین گیلانی
 ب) ملک‌الشعرا محمدتقی بهار
 ج) میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی
 د) میرزا محمدصادق امیری فراهانی

(نهایی، دی ۱۴۰۰)

۱۹. شعر انتقادی «ای قلم» که با بیت زیر آغاز می‌شود، سروده کدام یک از شاعران زیر است؟

- غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم
 الف) سید اشرف‌الدین گیلانی
 ب) فرخی یزدی
 ج) ادیب‌الممالک فراهانی
 د) ایرج میرزا

(نهایی، دی ۱۳۹۹)

۲۰. کدام یک از عبارت‌های زیر درست است؟

الف) شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند.

ب) شاعران دوره معاصر به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند.

۲۱. درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

-

الف) صبای کاشانی در قالب‌های شعری مثنوی، قطعه و غزل دست داشت.

ب) به «ادبیات بیداری»، «ادبیات مشروطه» هم می‌گویند.

(نهایی، خرداد ۱۴۰۱)

۲۲. کدام یک از عبارت‌های زیر درست و کدام یک نادرست است؟

الف) شعرهای سید اشرف‌الدین گیلانی در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «قرن بیستم» چاپ می‌شد.

ب) شاعران دوره بازگشت از این جهت اهمیت دارند که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند.

-

۲۳. توجه به سبک خراسانی و عراقی در سطوح زبانی، ادبی و فکری، از ویژگی‌های شعر در کدام دوره ادبی است؟

۲۴. سؤال‌های ستون «الف» را به پاسخ متناسب آن در ستون «ب» وصل کنید. (یک پاسخ اضافی است.)

«الف»

«ب»

- الف) کدام عامل در ایجاد نهضت بازگشت ادبی مؤثر بود؟
 ب) ویژگی شعر فرخی یزدی کدام است؟
 ج) یکی از درون‌مایه‌های ادبیات فارسی در دوران بیداری است.
 د) شعر عارف قزوینی چه ویژگی‌ای دارد؟
- ۱- بیان شعر به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن
 ۲- بهره‌بردن از تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی برای برانگیختن مردم و آزادی خواهی
 ۳- توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری (مدح شاهان)
 ۴- تحت تأثیر شاعران گذشته به ویژه مسعود سعد و سعدی بودن.
 ۵- برانگیختن احساسات ملی و میهنی

۲۵. شرح حال زیر مربوط به کدام یک از شاعران یا نویسندگان دوره بیداری است؟

«او توانست با شعرهای ساده و عامیانه‌اش در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. از نمونه‌های اشعار انتقادی او شعر «ای قلم» است.»

۲۶. جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی کدام یک از شاعران زیر مانع از آن می‌شود که در ردیف «شاعران آزادی‌خواه مشروطه» قرار گیرد؟ (نهایی، دی ۱۳۹۹)

الف) عارف قزوینی   ب) فرخی یزدی   ج) ایرج میرزا   د) میرزاده عشقی

۲۷. در متن زیر، یک واژه نادرست به کار رفته است، درست آن را بنویسید. (نهایی، خرداد ۱۴۰۰)

«عرصه هنر «عارف قزوینی» تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت. او مضامین طنز و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشور می‌خواند.»

۲۸. چرا ادبیات دوره بیداری - به ویژه شعر - زبان محاوره را برگزید؟ (نهایی، خرداد ۱۳۹۹)

۲۹. از داخل کمانک، نام شاعر یا نویسنده مورد نظر را انتخاب کنید.

الف) وی پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت است که در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت. (نشاط اصفهانی / صبای کاشانی)
 ب) این شاعر تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود که آشنایی با سعدی طبع وی را شکوفا ساخت. (فرخی یزدی / عارف قزوینی)

۳۰. هریک از ویژگی‌های شعری زیر مربوط به کدام شاعر دوره بیداری است؟ (نهایی، خرداد ۱۳۹۸)

الف) شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن بود، در روزنامه «نسیم شمال» به چاپ می‌رسید.
 ب) عرصه هنری وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت.

۳۱. کلمات مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) از انقراض دولت صفویه تا اوایل دوره قاجار، رشد و شکوفایی قابل توجهی در تاریخ ادبیات فارسی دیده (می‌شود/ نمی‌شود).

ب) شاعران دوره افشاریه، زندیه و اوایل دوره قاجار هنوز تأثیراتی از سبک هندی و (مکتب وقوع/ مکتب واسوخت) در آثارشان مشاهده می‌شود.

۳۲. به پرسش‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) مؤسس انجمن ادبی نشاط کیست؟

ب) انجمن ادبی خاقان برای رهایی بخشیدن شعر فارسی از انحطاط دوره‌های قبل، چه بود؟

۳۳. سبک بازگشت حد واسط کدام سبک‌هاست؟

الف) خراسانی و عراقی   ب) عراقی و هندی   ج) هندی و بیداری   د) بیداری و معاصر

۳۴. تاراج کتابخانه اصفهان چطور به ایجاد نهضت بازگشت ادبی کمک کرد؟

۳۵. سبک شعری و قالب شعری که گروه شاعران زیر در آن شعر می‌سرایند را نام ببرید.

الف) صبای کاشانی - قآنی شیرازی - سروش اصفهانی

ب) نشاط اصفهانی - فروغی بسطامی - مجمر اصفهانی

۳۶. سه اشتباه را در توضیح زیر اصلاح کنید.

«شاعران دوره بیداری، باعث نوآوری و تکامل قابل توجهی در شعر فارسی نشدند، اما از این جهت اهمیت دارند که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک عراقی در شعر به وجود آمده بود نجات دهند. اگر این نهضت به پا نشده بود، چه بسا زبان فارسی دچار سستی و ضعف کمتری می‌شد.»

۳۷. هریک از اشعار ستون «الف»، سروده کدام شاعر در ستون «ب» است؟ (در ستون دوم یک مورد اضافی است.)

«الف»

«ب»

- الف) هوای خود چو نهادم رضای او چو گزیدم/ جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم
 ب) جنگ ننگ است در شریعت من/ جز پی پاس دین و حفظ وطن
 ج) به نام خداوند بینش‌نگار/ خردآفرین، آفرینش‌نگار
- ۱- میرزاده عشقی   ۲- محمدصادق امیری   ۳- صبای کاشانی   ۴- نشاط اصفهانی

(نهایی، شهریور ۱۴۰۱)

۳۸. بیت‌های زیر سروده «عارف قزوینی» است، دو مضمون سروده او را بنویسید.

«فکری ای هموطنان، در ره آزادی خویش
خانه‌ای کاو شود از دستِ اجانب، آباد
جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن
پدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است»

۳۹. برای هریک از عبارات زیر، مورد درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) از معروف‌ترین شاعران عهد بازگشت ادبی (عارف قزوینی - فرخی یزدی - هاتف اصفهانی)
ب) گلشن صبا به تقلید از این کتاب است (گلستان سعدی - بوستان سعدی - گنجینه نشاط)

۴۰. توضیحات بخش «ب» مربوط به کدام یک از افراد در بخش «الف» است؟ (یک مورد اضافه است).

الف) هاتف اصفهانی
ب) محمدتقی بهار
ج) صبای کاشانی
د) عارف قزوینی
ه) تحت تأثیر مسعود سعد و سعدی بود. به خاطر آزادی‌خواهی به زندان افتاد.

- الف) فرخی یزدی
- ب) محمدتقی بهار
- ج) صبای کاشانی
- د) عارف قزوینی
- ه) تحت تأثیر مسعود سعد و سعدی بود. به خاطر آزادی‌خواهی به زندان افتاد.

۴۱. جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

«از اواسط دوره قاجار، اندک اندک مباحثی در مورد علل شکست و عقب‌افتادگی ایران در جامعه مطرح شد و همراه با آن شعر دوره ..... با انتقاد روبه‌رو شد. موضوعات جدید در ادبیات و جامعه مطرح شد و اصطلاحات و لغات ..... نیز وارد شعر شد. شعر در این دوره دوباره میان ..... آمد.»

۴۲. کدام گزینه درباره اوضاع دوران بیداری ایرانیان، نادرست است؟

- الف) سفرهای شاهان قاجار به فرنگ موجب آشنایی آنها با تحولات جهانی شد.
- ب) تحصیل‌کردگان و روشن‌فکران ایران همگام با تحولات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بیداری جامعه ایرانی را سرعت بخشیدند.
- ج) در این دوره شاعران خود را وقف مردم کردند و به صور خیال و جنبه‌های شاعرانه بیش از محتوا توجه داشتند.
- د) حرکت ضداستبدادی و ضداستعماری در ایران نهایتاً به صدور فرمان مشروطیت به امضای مظفرالدین شاه در ۱۳۲۴ هـ.ق انجامید.

۴۳. عوامل مؤثر در بیداری جامعه را از میان عبارات زیر جدا کنید.

- الف) تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس
- ب) تاراج کتابخانه اصفهان
- ج) توجه به ادبیات در دربار قاجار
- د) توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
- ه) ترجمه و نشر کتاب‌های غربی

۴۴. شعر از منظر شاعران دوره بیداری چیست؟
۴۵. در کدام گزینه، تمام هنرمندان ذکرشده، مربوط به دوره بیداری هستند؟

- الف) میرزا فتحعلی آخوندزاده - عبدالرحیم طالبوف - میرزا آقاخان کرمانی
- ب) هاتف اصفهانی - مجمر اصفهانی - سروش اصفهانی
- ج) سید اشرف‌الدین گیلانی - فروغی بسطامی - قآنی شیرازی

۴۶. چهار مورد از مضامین و مفاهیمی که در ادبیات مشروطه ظهور پیدا کرده است را بیان کنید.
۴۷. چرا در عصر بیداری شعر و ادب در پایتخت، جلوه بیشتری داشت؟
۴۸. کدام گزینه جزو مضامین دوره بیداری نیست؟

- الف) نفی عقاید خرافی
- ب) پیکار با بیگانه و بیگانه‌خواهی
- ج) مبارزه با استبداد و استعمار
- د) توجه به اخلاقیات

۴۹. هریک از توضیحات زیر درباره کدام شاعر دوره بیداری است؟

- الف) علاوه بر تدریس در دانشگاه، در حوزه سیاست و روزنامه‌نویسی نیز فعالیت داشت، از او تصحیح‌های ارزشمند و مقالات علمی بسیاری به جای مانده است.
- ب) شعر او از زندگی سیاسی تو جدا نبود و دیوان او شامل قصاید، ترجیع‌بندها و مسمط‌هایی است که بسیاری از حوادث روزگار را بیان می‌کنند. وی در قصیده بیش از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرده و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است.
- ج) در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعار ساده و روان مهارت بسیاری داشت. او از شعرهای غربی نیز ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود.

بخش دوم

نثر دوره بیداری - مرور کل درس

۵۰. به چه علت در دوره بیداری، نگارش رمان‌های تاریخی و اجتماعی سطحی گسترش یافت؟ (دو علت ذکر کنید).

۵۱. کدام یک از گزینه‌های زیر، درست است؟

الف) علامه علی‌اکبر دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش موثری داشت.
ب) در دوره فتحعلی شاه با رفت و آمد ایرانیان به اروپا نمایشنامه‌نویسی رواج یافت.

(نهایی، دی ۱۳۹۹)

۵۲. متن زیر در مورد چه کسی است؟

«او از پیشگامان نثر جدید فارسی است و با روزنامه «صور اسرافیل» همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی او با عنوان «چرندوپرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد.»

(نهایی، شهریور ۱۳۹۸)

۵۳. کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» از کیست و موضوع آن چیست؟

۵۴. کدام یک از واژگان داخل کمانک، عبارت‌های ناقص زیر را کامل می‌کند؟ (یک مورد اضافی است).

(قرن بیستم - ای قلم - شمس و طغرا - منشآت)

الف) ..... مهم‌ترین اثر قائم مقام است.

ب) میرزاده عشقی در روزنامه‌اش ..... به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت.

ج) شعر انتقادی ..... از نمونه اشعار انتقادی سید اشرف‌الدین گیلانی است.

۵۵. در هر یک از عبارات زیر موارد نادرست را اصلاح کنید.

الف) شاعران سبک دوره بازگشت به شیوه سبک عراقی و هندی شعر می‌سرودند.

ب) اولین کسی که در ایران به نمایشنامه‌نویسی پرداخت، میرزا حبیب اصفهانی بود.

۵۶. از میان جدول زیر، آثاری را که از یک شخص واحد است، از هم جدا کرده و کنار هم بنویسید. (یک مورد اضافی است).

الف) گلشن صبا	ب) شمس‌الدین و قمر	ج) لغت‌نامه
د) خداوندنامه	ه) داستان باستان	و) سبک‌شناسی
ز) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران	ح) چرندوپرند	ط) شمس و طغرا

۵۷. پرسش‌های زیر را کدام پاسخ‌ها کامل می‌کند؟

الف) از ویژگی‌های نثر فارسی در قرن دوازده و سیزده هجری باید به کدام یک از موارد زیر اشاره کرد؟

جواب اول: نثر این دوره از آن جهت اهمیت دارد که زبان فارسی را از حالت رخوت و سستی دروه قبل رها کرد.

جواب دوم: روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی به‌خاطر ارتباط با ادبیات اروپا.

ب) از ویژگی‌های روزنامه‌نگاری در دوره بیداری به کدام یک از موارد زیر می‌توان اشاره کرد؟

جواب اول: بیشتر مطالب سیاسی، اجتماعی و گاه علمی بود.

جواب دوم: از عوامل مؤثر در رشد آگاهی و تحول اندیشه ایرانیان در سال‌های قبل از مشروطه بود.

۵۸. با توجه به اسامی ستون «الف»، از ستون «ب» یک اثر انتخاب کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است).

«ب»

«الف»

الف) میرزاده عشقی

۱- مجله بهار

ب) قائم مقام فراهانی

۲- تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران

ج) ملک‌الشعرا بهار

۳- داستان باستان

د) میرزا حسن‌خان بدیع

۴- ایده‌آل

۵- منشآت

۵۹. جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) کتاب ..... حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر (ص) و دلیری‌های حضرت علی (ع) است.

ب) کتابی که دربردارنده آثار منظوم و منثور میرزا عبدالوهاب نشاط است، ..... نام دارد.

۶۰. متن زیر از کتاب «منشآت» اثر «قائم مقام فراهانی» است؛ نوع نثر عبارات کوتاه آن، گاه «هامیانه - مسجع» است. (نهایی، خرداد ۱۴۰۱)

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته.»

۶۱. عبارت «او از پیشگامان نثر جدید فارسی است، او در نثر ساده و هامیانه، نقش مؤثری داشت. «امثال و حکم» یکی از آثار اوست.» چه کسی را معرفی می‌کند؟ (نهایی، دی ۱۴۰۰)

۶۲. در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید. (نهایی، شهریور ۱۳۹۹)

الف) بیت زیر نمونه‌ای از اشعار ..... سید اشرف‌الدین گیلانی «نسیم شمال» است.

«غفلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم»

ب) در عصر «مشروطه» بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های ..... بود.

۶۳. توضیح زیر، کدام یک از شخصیت‌های ادبی دوره بیداری را معرفی می‌کند؟ (نهایی، دی ۱۳۹۸)

«از معروف‌ترین نویسندگان و سیاست‌مداران این دوره است، قبل از او سبک نویسندگان فارسی با تکلف و تصنع همراه بود. او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک گلستان سعدی نوشت.»

الف) دهخدا ب) ادیب‌الممالک فراهانی ج) قائم مقام فراهانی د) میرزا آقا تبریزی

۶۴. توضیح زیر، کدام شخصیت را معرفی می‌کند؟ (نهایی، دی ۱۳۹۷)

«در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود. در شعر وی اگرچه اندیشه‌های نوگرایانه وجود دارد، ولی جایگاه خانوادگی (نواده فتحعلی شاه قاجار) و تفکرات شخصی او مانع آن می‌شود که در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد. قطعه «قلب مادر» از اوست.»

الف) عارف قزوینی ب) فرخی یزدی ج) ایرج میرزا د) محمدتقی بهار

۶۵. به چه علت تحقیقات ادبی و تاریخی در دوره مشروطه جاذبه‌ای نداشت؟ (نهایی، خرداد ۱۳۹۹)

۶۶. هر یک از توضیحات ستون «الف» را به یکی از مشاهیر ستون «ب» مرتبط کنید. (یک مورد اضافی است.)

«الف»

«ب»

الف) در دوره هفتم مجلس نماینده شد.	☐	۱- قائم‌مقام فراهانی
ب) شاعر، روزنامه‌نگار، نمایشنامه‌نویس و نظریه‌پرداز بود.	☐	۲- علی‌اکبر دهخدا
ج) با عبارات کوتاه و موزون و مسجع، از گلستان سعدی تقلید کرده است.	☐	۳- میرزاده عشقی
	☐	۴- فرخی یزدی

۶۷. درباره هر کدام از آثار زیر، توضیح کوتاهی بدهید:

الف) ایده‌آل یا سه تابلوی مریم از میرزاده عشقی:

ج) لغت‌نامه از دهخدا:

۶۸. کدام بیت از یک تصنیف انتخاب شده است؟

الف) از خون جوانان وطن لاله دمیده

ب) داد معشوقه به عاشق پیغام

ج) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم

از ماتم سرو قدشان سرو خمیده

که کند مادر تو با من جنگ

خاک وطن چو رفت چه خاکی به سر کنم

۶۹. کدام گزینه از پیشگامان نثر ساده دوره مشروطه نیست؟

الف) عبدالرحیم طالبوف ب) ناصرالدین شاه ج) زین‌العابدین مراغه‌ای د) میرزا آقا تبریزی

۷۰. هر یک از موارد ستون «الف» را به موارد مرتبط با آن در ستون «ب» وصل کنید. (یک مورد اضافی است.)

«الف»

«ب»

الف) سید اشرف‌الدین روزنامه معروف خود را در این شهر منتشر می‌کرد.	☐	۱- تأسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر
ب) در ایجاد نهضت بازگشت ادبی می‌توان به این مورد اشاره کرد.	☐	۲- استانبول
ج) از عوامل بیداری جامعه دوران مشروطه می‌توان به ..... اشاره کرد.	☐	۳- تهران
د) علامه علی‌اکبر دهخدا روزنامه «سروش» را در شهر ..... منتشر می‌کرد.	☐	۴- تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری
	☐	۵- رشت

۷۱. اشتباهات متن زیر را اصلاح کنید. (سه مورد)

«ترجمه آثار اروپایی در ایران با تأسیس چاپخانه در زمان ناصرالدین شاه آغاز شد. از میان مهم‌ترین آثار ترجمه‌شده در این دوره می‌توان از «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی» اثر الکساندر دوما نام برد که ناظم‌الاسلام کرمانی آن را ترجمه کرده است.»

(نهایی، خرداد ۱۳۹۸)

۷۲. جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.

الف) قائم‌مقام فراهانی احیاکننده نثر فارسی است و «.....» مهم‌ترین اثر اوست.

ب) در دوره بیداری، ادبیات - به‌ویژه شعر - برای آن که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان ..... را برگزید.

۷۳. دلایل پیروی شاعران سبک بازگشت از اسلوب کهن چه می‌باشد؟

۷۴. پاسخ سؤالات زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید. (دو مورد اضافی است.)

(دانشکده - سه تابلوی مریم - صور اسرافیل - خاقان - نوبهار - مشتاق)

الف) کدام انجمن ادبی به ریاست فتحعلی شاه قاجار برگزار می‌شد؟

ب) نام دو مجله را ذکر کنید که با مدیریت ملک‌الشعراى بهار به عرصه ظهور رسیدند.

ج) نام دیگر نمایشنامه ایده‌آل، اثر میرزاده عشقی چیست؟

۷۵. علامه علی‌اکبر دهخدا، روزنامه «سروش» را در کجا انتشار می‌داد؟

۷۶. نام شاعر یا نویسنده را به اثر یا آثارش وصل کنید. (هیچ موردی اضافه نیست.)

الف

ب

☐	الف) ناظم‌الاسلام کرمانی	☐	۱- چرندوپرند
☐	ب) محمدباقر میرزا خسروی	☐	۲- سه تابلوی مریم
☐	ج) علامه علی‌اکبر دهخدا	☐	۳- داستان باستان
☐	د) میرزاده عشقی	☐	۴- لغت‌نامه
☐	ه) ملک‌الشعراى بهار	☐	۵- تاریخ بیداری ایرانیان
☐		☐	۶- سبک‌شناسی
☐		☐	۷- شمس‌الدین و قمر

۷۷. دو دلیل برای سوق پیدا کردن «نثر فارسی» به سمت سادگی و بی‌پیرایگی در سال‌های انقلاب مشروطه بیان کنید.

۷۸. توضیح ارائه شده برای کدام شاعر درست است؟

الف) فرخی یزدی: سوز و شوری که در شعر او نمایان است، نشان از دردمندی و عشق او به میهن دارد.

ب) عارف قزوینی: او دست از اندیشه‌های پرشور آزادی‌خواهانه و وطن‌دوستانه برنداشت تا در نهایت جانش را در راه آزادی فدا کرد.

ج) میرزاده عشقی: به دلیل جسارت و بی‌پروایی در بیان اندیشه‌های سیاسی، اجتماعی و وطن‌پرستانه‌اش به دست رضاخان ترور شد.

۷۹. دو مورد از انواع ادبی را نام ببرید که در نثر فارسی کهن سابقه نداشته است و محصول آشنایی ایرانیان با ادبیات غرب بوده است.

۸۰. درستی یا نادرستی توضیح‌های مقابل هر شخص را مشخص کنید.

الف) محمدباقر میرزا خسروی: نویسنده رمان «شمس و طغرا»

ب) میرزا آقا تبریزی: اولین نمایشنامه‌نویس ایران

ج) میرزا حبیب اصفهانی: مترجم کتاب «سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی»

۸۱. به پرسش‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) زبان نمایشنامه‌های دوران مشروطه چگونه است؟

ب) نوشتن رمان (داستان بلند) به مفهوم امروزی خود از چه زمانی آغاز شد؟

ج) تنها نمونه‌های نمایشنامه در زمان مشروطه کدام است؟

د) فن ترجمه در ایران در زمان فتحعلی‌شاه به چه صورت آغاز شد؟

۸۲. جملات زیر نوشته کدام ادیب ایرانی در زمان مشروطه است؟

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیغامی...»

الف) علامه دهخدا   ب) قائم‌مقام فراهانی   ج) محمدتقی بهار   د) صبای کاشانی

۸۳. کتاب‌هایی که از لحاظ سبکی یکسان هستند را دو به دو جدا کنید:

(منشآت قائم مقام - بوستان سعدی - گلستان سعدی - گلشن صبا)

۸۴. در جاهای خالی برای هر یک از نویسندگان و شاعران نام یک اثر ادبی را بنویسید.

الف) میرزاده عشقی: _____

ب) صبای کاشانی: _____

ج) محمدباقر میرزا خسروی: _____

۸۵. در جاهای خالی بنویسید، هر یک از ابیات یا هجارت زیر، مربوط به کدام نویسنده یا شاعر عصر بیداری است؟

الف) «هنه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟» ← _____

ب) «گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم / خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟» ← _____

ج) «جنگ ننگ است در شریعت من / جز پی پاس دین و حفظ وطن» ← _____

۸۶. روزنامه‌ صور اسرافیل با مدیریت چه کسی به چاپ می‌رسید؟

۸۷. هر یک از آثار داخل کمانک، مربوط به کدام یک از توضیحات ذکر شده است؟ (یک مورد اضافی است.)

(نسیم شمال - تاریخ بیداری ایرانیان - منشآت - لغت‌نامه - مجله بهار)

الف) نویسنده این اثر در ادبیات به‌خاطر تغییر سبک نگارش و از بین بردن تکلف در نثر مؤثر بود.

ب) حاصل سال‌ها تلاش فردی است که نثر او بر داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت مؤثر بوده است.

ج) با مدیریت و نویسندگی سید اشرف‌الدین گیلانی منتشر می‌شد.

د) میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی (پدر پروین اعتصامی) مدیریت آن را به عهده داشت.

بخش دوم

آزمون‌ها

تألیفی نوبت اول	سؤالات امتحانی نوبت اول			
تاریخ: / /	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: علوم انسانی	درس: علوم و فنون ادبی ۳	

ردیف	سؤالات	نمره								
	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)									
۱	درستی یا نادرستی گزینه‌های زیر را مشخص کنید. الف) نشاط اصفهانی پرچم‌دار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت ادبی است. ب) انجمن ادبی خاقان، به ریاست فتحعلی‌شاه قاجار در تهران برگزار شد.	۰/۵ ☐ ☐ ☐ ☐								
۲	نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید. الف) سه تابلوی مریم: ب) شمس‌الدین و قمر:	۰/۵								
۳	سبک دوره بازگشت، حد واسط کدام سبک‌های ادبی است؟	۰/۵								
۴	دو مورد از حوزه‌های ادبی نثر مشروطه را نام ببرید.	۰/۵								
۵	سطح بررسی (فکری - ادبی - زبانی) هر یک از توضیح‌های زیر را بنویسید. الف) شاعران دوره بیداری، تخیلات سراینده‌گان پیشین را در نظر داشتند. ب) دایرة واژگانی شعر، با توجه به ارتباط با اروپا و ظهور علوم و فنون جدید، گسترش یافت. ج) نگرش هنرمندان از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر یافت.	۰/۷۵								
۶	جاهای خالی را با عبارت مناسب پر کنید. الف) نثر فارسی حتی پیش‌تر از شعر فارسی در دوره بیداری، قید و بندهای نثر ..... را کنار می‌گذارد. ب) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع ..... می‌پردازد.	۰/۵								
۷	سه مورد از درونمایه‌های شعر دوره بیداری را نام ببرید.	۰/۷۵								
	موسیقی شعر (۶ نمره)									
۸	با ذکر دلیل، مشخص کنید وزن کدام بیت همسان و کدام بیت ناهمسان است؟ الف) گشتهام در جهان و آخر کار / دلبری برگزیدهام که مپرس ب) دلم سر به هامون رها می‌سند / سرم بالمش از صخره‌ها می‌سند	۱								
۹	جدول مربوط به پایه‌های آوایی و وزن مصراع زیر را کامل کنید. راستان در جهان قوی‌دستند	۰/۷۵								
	<table border="1"> <tr> <td>پایه‌های آوایی</td> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>وزن</td> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> </table>	پایه‌های آوایی	.....	.....	.....	وزن	.....	.....	.....	
پایه‌های آوایی	.....	.....	.....							
وزن	.....	.....	.....							
۱۰	بیت زیر دو وزن دارد. آن‌ها را بنویسید. «دی شیخ با چراغ همی‌گشت گره شهر / کز دیو و ده ملولم و انسانم آرزوست»	۰/۵								
۱۱	با توجه به تقطیع بیت زیر، جدول را کامل کنید. «غمش در نهان‌خانم دل نشیند / به نازی که لیلی به محمل نشیند»	۰/۵								
	<table border="1"> <tr> <td>مصراع اول</td> <td>غ مش در</td> <td>ن هان خا</td> <td>ن شی ند</td> </tr> <tr> <td>مصراع دوم</td> <td>.....</td> <td>ک لی لی</td> <td>ن شی ند</td> </tr> </table>	مصراع اول	غ مش در	ن هان خا	ن شی ند	مصراع دوم	.....	ک لی لی	ن شی ند	
مصراع اول	غ مش در	ن هان خا	ن شی ند							
مصراع دوم	.....	ک لی لی	ن شی ند							

تألیفی نوبت اول

سوالات امتحانی نوبت اول

درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: علوم انسانی	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ: / /
-------------------------	-------------------	----------------------	------------

ردیف	سوالات	نمره
۱۲	آیا تلفظ درست واژگانی مثل «گیاه» و «عامیانه» هنگام تقطیع شعری، جزء اختیارات زبانی است؟ چرا؟	۰/۵
۱۳	تقطیع عبارتهای زیر که داخل کمانک آمده است، با کدام اختیارات شاعری (زبانی) مطابقت دارد؟ الف) بنای عاشقی (ل--ل--ل) ب) سوی من (ل--ل--)	۰/۵
۱۴	با توجه به بیت زیر تغییر کیفیت مصوت‌ها را مشخص کنید. «بهر همه اهل جهان سئید و سرور علی است / در ره دین خدا، هادی و رهبر علی است»	۰/۷۵
۱۵	با توجه به بیت «نبینی باغبان چون گل بکاره / چه مایه غم خورد تا گل بر آرد» جاهای خالی را کامل کنید. الف) اختیار زبانی ..... پایان کلمه در هجای سوم مصراع دوم رخ داده است. ب) اختیار زبانی ..... در هجای دهم مصراع دوم وجود دارد.	۰/۵
۱۶	کدام وزن برای بیت زیر ترجیح دارد؟ «گر مدعیان نقش ببینند پری را / دانند که دیوانه چرا جامه دریده است» الف) مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل ب) مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن	۰/۲۵
۱۷	هر کدام از ابیات ستون «الف» را به یکی از وزن‌های ستون «ب» متصل کنید (در ستون «ب» یک مورد اضافی است) الف: الف) هر که تعاشای رخ چون قمرت کرد / سینه سپر کرد پیش تیر ملامت ب) روی چو ماه آن نگارین / رخساره من به خون، نگار است ج) جز علم نیست بهر تو زین عالم / زنهار کار خوار نینگاری ب: الف) مستفعل فاعلات مستف ب) مفعول مفاعلت مفاعیلن ج) مفعلت فاعلات مفعلتن فع د) مستفعلن مفاعل مستفعلن	۰/۷۵
زیبایی‌شناسی (۶ نمره)		
۱۸	از داخل کمانک، واژه درست را انتخاب کنید. گنجاندن یک مفهوم بلند در سخنی کوتاه را می‌گویند. (تضمین - تلمیح)	۰/۲۵
۱۹	زیبایی‌آفرینی مراعات‌نظیر در چیست؟	۰/۲۵
۲۰	تضمین جزء آرایه‌های بدیع لفظی است یا معنوی؟	۰/۲۵
۲۱	درستی یا نادرستی آرایه نوشته‌شده در مقابل هر بیت را مشخص کنید. الف) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی ب) سر من مست جمالت، دل من دام خیالت ج) چون جواب احمق آمد خامشی د) بهر این فرمود رحمان ای پسر	۱
	☐ ☒ من از آن روز که در بند توام، آزادم (تلمیح) ☐ ☒ گهر دیده نثار کف دریای تو دارد (مراعات‌نظیر) ☐ ☒ این درازی در سخن چون می‌کشی (تلمیح) ☐ ☒ کل یوم هو فی شأن؛ ای پسر (تضمین)	
۲۲	آرایه درست را از داخل کمانک مقابل هر بیت انتخاب کنید. الف) مکن گریه بر گور مقتول دوست ب) از اسب پیاده شو، بر نطح زمین رخ نه ج) شور شیرین تو را نازم که بعد از قرن‌ها د) مه روشن میان اختران پنهان نمی‌ماند الف) قل الحمد لله که مقبول اوست (تلمیح - تضمین) ب) زیر پی پیلش بین شهوات شده نعمان (مراعات‌نظیر - تضمین) ج) هر که لاف عشق زد، نامی هم از فرهاد برد (تلمیح - لفونشر) د) میان شاخه‌های گل مشو پنهان که پیدایی (تناقض - مراعات‌نظیر)	۱

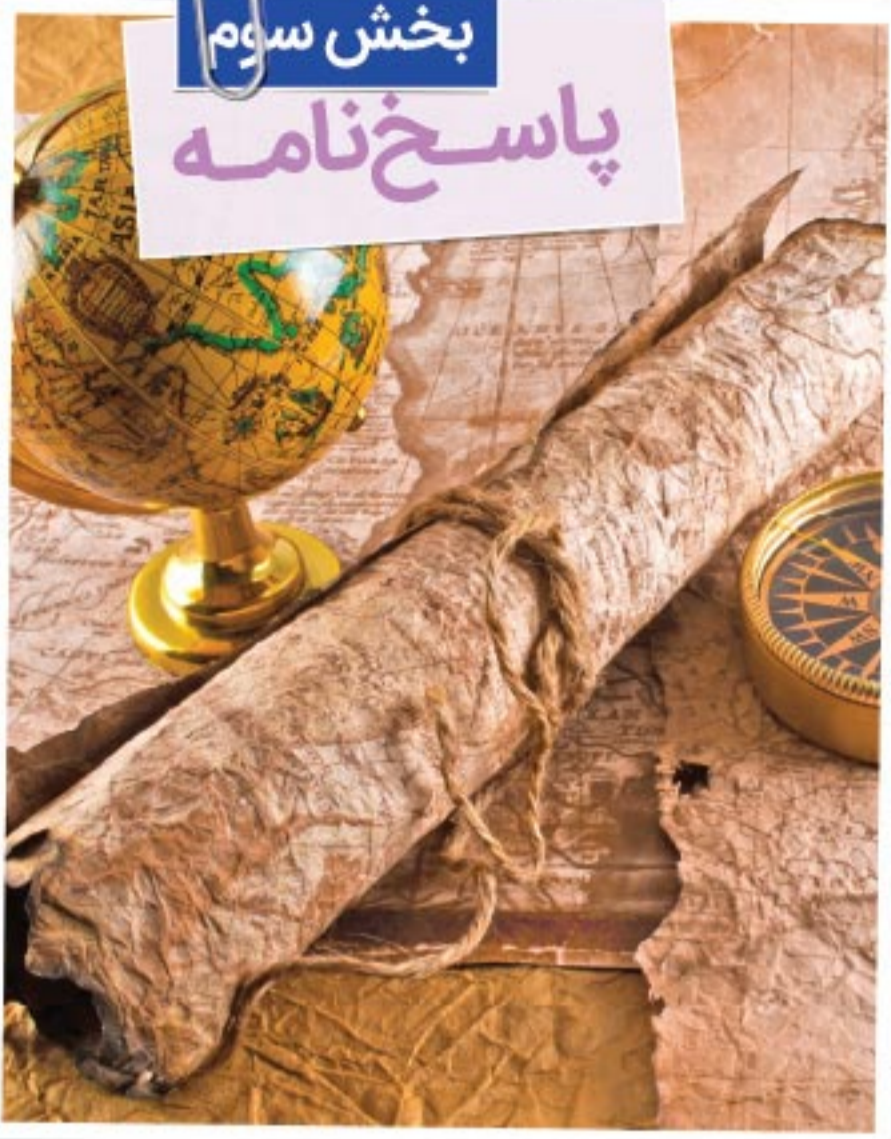

تألیفی نوبت اول	سؤالات امتحانی نوبت اول			
	تاریخ: / /	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: علوم انسانی	

ردیف	سؤالات	نمره
۲۳	کدام یک از ابیات زیر «تضمین» دارد؟ الف) نه پنج روزه عمر است عشق روی تو ما را ب) ای باغ کرده صبرها، در دی رسیدت ابرها ج) سرشک من که ز طوفان نوح دست برده	۰/۲۵
۲۴	آرایه موردنظر هر بیت را از داخل کلمات مشخص کنید. (تذکر: در بیتی، دو آرایه همزمان آمده است، آن‌ها را بیان کنید). الف) دستم نداد قوت رفتن به پیش دوست ب) گفت آن یار گز او گشت سر دار بلند ج) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن (تضمین - مراعات نظیر) چندی به پای رستم و چندی به سر شدم (تلمیح - مراعات نظیر) جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد (تلمیح - تشبیه)	۱
۲۵	جاهای خالی را کامل کنید. لف در لغت به معنی ..... و نشر به معنی ..... است.	۰/۵
۲۶	در بیت زیر، لف و نشرها را به ترتیب مشخص کنید. «دل و کشورت جمع و معمور باد» ز ملکوت پراکندگی دور باد»	۰/۵
۲۷	نوع لف و نشرها را در ابیات زیر بنویسید. الف) اگر ز خلق ملامت و گرز کرده ندامت ب) فرو رفت و بر رفت روز نبرد کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم به ماهی نم خون و بر ماه گرد	۰/۵
۲۸	هر کدام از آرایه‌های تضاد و متناقض‌نما را در ابیات زیر نشان دهید. الف) فلک در خاک می‌غلتید از شرم سرافرازی ب) کسی با او نه و او با همه کس اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را نماند هیچ کس، او ماند و بس	۰/۵
تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۲۹	ابیات زیر را چه کسی سروده و در رثای کدام شخصیت تاریخی دوره بیداری است؟ «ای مرغ سحر چو این شب تار وز نفحۀ روح بخش اسرار بگشود گره ز زلف ز تار پزدان به کمال شد پدیدار بگذارشست ز سر سبزه‌های رفت از سر خفتگان خماری محبوبه نیلگون عماری و اهریمن زشت‌خو حساری پاد آر ز شمع مرده پاد آره»	۱
۳۰	برای هر یک از ابیات زیر، نام دو آرایه ادبی را ذکر کنید. الف) آستین چو از چشم برگرفتم ب) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است سپیل خون به دامان روانه کردم ناخدای استبداد با خدای آزادی	۲
۳۱	در عبارت «حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده» کدام ویژگی زبانی دوره بیداری دیده می‌شود؟	۱
جمع نمره		۲۰

بخش سوم
پاسخ نامه

پاسخ سؤالات درس ۱

۱. «ج» (فرخی یزدی)

۲. تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران - سبک‌شناسی - تاریخ تطوّر نظم فارسی، دیوان اشعار (یک‌مهر)

۳. به سبب فقر فرهنگی جامعه - سستی و رخوت حاکم بر ادبیات

۴. الف فرخی یزدی ب نشاط اصفهانی

۵. الف درست ب نادرست (میرزا یوسف‌خان اعتصام سردبیر مجله بهار بود.)

۶. الف ۳- توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و مدح شاهان (عوامل ایجاد دوره بازگشت ادبی)

ب ۴- اعتقاد به تغییر و دگرگونی در شعر برای بیان مسائل و پدیده‌های تازه (ویژگی‌های فکری شعر سبک بازگشت)

ج ۱- کوشش‌های عباس میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین (عوامل پدید آمدن انقلاب مشروطه و بیداری ایرانیان)

د ۲- شهر تهران و به دنیالش شهر تبریز مراکز فعالیت‌های سیاسی و مطبوعاتی شدند. (شعر عصر بیداری)

۷. الف درست ب نادرست (این بیت از عارف قزوینی است.)

۸. طیفه «۱» یا شاعرانی که به سبک کهن خراسانی و عهد سلجوقی شعر می‌سرودند: سروش اصفهانی - صیای کاتسانی - قائنی شیرازی

طیفه «۲» یا شاعرانی که به تقلید از سعدی و حافظ غزل می‌سرودند: مجمر اصفهانی - فروغی بسطامی - نشاط اصفهانی

توضیح: میرزاده عشقی و عارف قزوینی از شاعران دوره بیداری هستند.

۹. الف ادیب‌الممالک فراهانی ب عارف قزوینی ج ایرج میرزا

۱۰. الف نادرست (محمدتقی بهار در سبک خراسانی یا زبانی حماسی شعر می‌سرود.) ب درست ج درست د نادرست (شاعران از سبک هندی بیزار شدند...)

۱۱. الف مظفرالدین شاه ب مجلس ج قصیده

۱۲. ایده‌آل یا سه تابلوی مریم

۱۳. گزینه «د»: (سرگذشت حاجی بابای اصفهانی)

۱۴. مشتاق اصفهانی - در زمان نادرشاه و کریم‌خان زند

۱۵. الف درست ب نادرست (مردم تهران (نه تبریز) بیشتر می‌خواندند.) ج نادرست (قائم‌مقام فراهانی از معروف‌ترین سیاستمداران و دارای خدمات سیاسی است، نه تاریخی)

۱۶. الف یا «فتحعلی خان صیای کاتسانی» پرچمدار بازگشت ادبی است.

۱۷. «د» یا عدم توجه روشن‌فکران به شعر و شاعری

۱۸. گزینه «ج» یا میرزا یوسف‌خان اعتصامی آستینانی

۱۹. الف یا سید اشرف‌الدین گیلانی

۲۰. گزینه «الف»

۲۱. الف نادرست (قطعه نادرست است، قصیده درست است.) ب درست

۲۲. الف نادرست؛ شعرهای سید اشرف‌الدین گیلانی در روزنامه «نسیم شمال» چاپ می‌شد. ب درست

۲۳. سبک دوره بازگشت

۲۴. الف ۳ ب ۴ ج ۵ د ۲

تذکره: قسمت «الف» مربوط به سید اشرف‌الدین گیلانی است.

۲۵. سید اشرف‌الدین گیلانی یا نسیم شمال

۲۶. «ج» یا ایرج میرزا

۲۷. به جای «طنز» واژه «وطن‌دوستی» درست است.

۲۸. برای ارتباط با توده مردم

۲۹. الف صیای کاتسانی ب فرخی یزدی

۲۰. الف سید اشرف‌الدین گیلانی ب عارف قزوینی

۲۱. الف نمی‌شود ب مکتب وقوع

۲۲. الف عبدالوهاب نشاط ب تقلید از آثار پیشینیان

۲۳. «ج» یا هندی و بیداری

۲۴. تاراج کتابخانه اصفهان سبب شد تعدادی از کتاب‌های کتابخانه سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود.

۲۵. الف سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی - قصیده ب سبک عراقی - غزل

۲۶. ۱- «بازگشت» به جای «بیداری» ۲- سبک «هندی» به جای «عراقی» ۳- ضعف «بیشتر» به جای «کمتر»

۲۷. الف ۴ یا نشاط اصفهانی ب ۲ یا محمدصادق امیری ج ۳ یا صیای کاتسانی

نکته: از اسم نویسندگان در کتاب درسی غافل نشوید، مثلاً «محمدصادق امیری» همان ادیب‌الممالک است اما اگر توجه نکنید، از قلم خواهید انداخت.

۲۸. وطن‌پرستی، ستیز با نادانی، آزادی‌خواهی، دردمندی و عشق او به میهن

۲۹. الف هاتف اصفهانی ب بوستان سعدی

۳۰. الف ۵ ب ۴ ج ۱ د ۳

تذکره: مورد «ب» مربوط به «مشتاق اصفهانی» است.

۴۱. بازگشت - غربی - مردم

۴۲. گزینه «ج»، توضیح: شاعران به محتوا بیش از صور خیال و جنبه‌های شاعرانه توجه داشتند. ۴۳. موارد «الف»، «د» و «ه»

توضیح: موارد «ب» و «ج» از عوامل نهضت بازگشت ادبی هستند.

۴۴. بیان هنرمندانه واقعیات و وسیله‌ای برای بهبود زندگی که از طریق روزنامه‌ها و مطبوعات در اختیار مردم قرار می‌گرفت.

۴۵. گزینه «الف»

۴۶. آزادی، وطن، قانون‌خواهی، مبارزه با استبداد، مبارزه با استعمار، حقوق اجتماعی، برانگیختن احساسات ملی و میهنی، توجه به فراگیری علوم جدید، پیکار یا بیگانه و بیگانه‌خواهی، انتقاد از نابسامانی‌ها، نفی عقاید خرافاتی در جامعه، سخن از حقوق زنان

(ذکر ۴ مورد کافی است)

۴۷. به دلیل تمرکز سیاسی و مطبوعاتی در تهران

۴۸. گزینه «د» یا توجه به اخلاقیات

۴۹. الف ملک‌الشعرا بهار ب ادیب‌الممالک فراهانی ج ایرج میرزا

۵۰. ۱- نوعی باستان‌گرایی و روحیه کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته میان نویسندگان وجود داشت. ۲- به دلیل سیاست‌های رایج در جامعه در قیاس با روزنامه‌نویسی یا نوشتن رمان سیاسی در دسر کمتری داشت.

۵۱. الف توضیح: «ب» نادرست است، چون این اتفاق در دوره ناصرالدین شاه بوده است. ۵۲. علامه علی‌اکبر دهخدا

۵۳. ناظم الاسلام کرماتی - تاریخ مشروطه

۵۴. الف منشآت ب قرن بیستم ج ای قلم

۵۵. الف خراسانی به جای هندی (شاعران سبک دوره بازگشت به شیوه سبک خراسانی و عراقی شعر می‌سرودند.)

ب میرزا آقا تبریزی به جای میرزا حبیب اصفهانی (اولین کسی که به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود.)

۵۶. «الف» و «د» (از آثار صیای کاتسانی) «ب» و «ه» (از آثار میرزا حسن خان یدیع)

«ج» و «ح» (از آثار علامه علی‌اکبر دهخدا) «و» و «ز» (از آثار محمدتقی بهار)

۵۷. الف جواب دوم (جواب اول، درباره شعر دوره بازگشت ادبی است) ب جواب اول (جواب دوم، درباره فن ترجمه در دوره قاجار است.)

۵۸. الف ۴ یا ایده‌آل ب ۵ یا منشآت ج ۲ یا تاریخ مختصر احزاب سیاسی د ۳ یا داستان باستان

